

smyslu), při čemž se tento oběh reguluje tak, aby hodnota měny byla udržována v určitém, relativně neměnném poměru ke zlatu; to ovšem znamená, že, je-li hodnota zlata konstantní, stačí udržovati kupní sílu měny, což je vlastně totéž jako stabilisovati obyčejnou měnu papírovou. Také poměr hodnot měn navzájem určuje vnitřní kupní hodnota jednotlivých měn, ostatní vlivy jsou rázu podřadného. Cassel poukazuje v souvislosti s tím na předválečné i poválečné přeceňování významu zlatých rezerv a vůbec na nesprávné teoretické závěry předválečné, které teprve válečná a poválečná zkušenost korigovala, a konečně probírá stabilizační metody v jednotlivých státech. Poukazuje, že nejde toliko o stabilitu měn, nýbrž hlavně o stabilitu zlata, jehož hodnota není daleko tak konstantní, jak by se zdálo. Již před válkou, ale hlavně za války došlo k silné fluktuaci v hodnotě zlata, jež koncentrováno byla v Americe, a jeho hodnota tím sražena r. 1920 na 40% proti roku 1904 a deflací opět zvýšena na $\frac{2}{3}$ předválečné hodnoty. Jedině žalostný stav papírových měn a nedůvěra k nim způsobila návrat ke zlaté měně. Tím akutnější stal se však problém stabilisace hodnoty zlata, a také tím vážnější, neboť nabídka zlata oproti poptávce pozvolna klesá. Dlužno omeziti zlaté rezervy na míru, které jejich nynější účel, t. j. vyrovňování přechodných fluktuací, skutečně vyžaduje a k čemuž stačí úplně 25%ní zlaté krytí. Zbývajícího zlata by se použilo co nejúčelněji k mezinárodní regulaci hodnoty zlata. Dosud největším pokrokem na této cestě bylo vyloučení zlata z oběhu v Německu, Anglii a konečně i v Indii, kde přechod ke zlatu nejvíce ohrožoval stabilitu hodnoty zlata. Konečně považuje Cassel za neodůvodněný pojem gold exchange standard, poněvadž rozhodujícím momentem je udržování zlaté parity. Dosáhne-li se ho zlatými devisami, zdůrazňuje se tím jen význam spolupráce a souvislosti měn. — Názory o zlaté měně byly po válce revidovány tak, že možno mluvíti o nové zlaté měně. Hlavním jejím předpokladem je stabilisace hodnoty zlata a tím i stabilisace cenové hladiny. To musí býti cílem každé cedulové banky, jež nesmí rušivě zasahovati na kapitálovém trhu, nýbrž musí mu ponechati možnost normálního vývoje. Diskontní sazba cedulové banky má se tedy přizpůsobovati soukromé úrokové míře a nikoli naopak. Kapitálová potřeba má býti kryta běžnými úsporami a cedulová banka má svoje půjčování upravit tak, aby tohoto normálního stavu nerušila. Že je tato podmínka splněna, toho důkazem bude stabilisovaná cenová hladina. Cedulová banka určuje přiměřenou cenu výpůjčkám, má udržovati tuto hladinu nezměněnou. Tento úkol pochopily i Spojené Státy, u nichž se neshromáždilo během doby nejvíce zlata a které proto také nesou největší zodpovědnost za vývoj měnových poměrů na celém světě. Neboť také zde byla konečně vzata cenová hladina z roku 1926 za základ a na této bási má býti udržována stabilisace. Bylo-li jednou zlato zvoleno za měnový podklad, nutno podle Cassela učiniti vše, aby tato funkce zlata byla opravdu domyšlena do všech důsledků a použití všech prostředků kooperace, aby bylo řádné plnění této funkce zajištěno. Lepař.

JUDr. Josef Kliment: Orgány zahraničních styků v českém státě před Bílou Horou. — Práce ze semináře českého práva na Karlově universitě č. 14, vydává JUDr. Jan Kapras, Praha 1929, str. 70, 80. — Dr. Kliment se uvedl do literatury naší právní historie již svými »Glejty v českém státě«. Nová práce, s níž právě přichází, znamená po každé stránce pokračování na cestě již započaté. I obě témata spolu těsně souvisejí. V methodě a v systematice autorově není rovněž změny. Jestliže již »Glejty« nutily autora, aby se takřka prokusoval spleť institucí a poměrů právnicky dotud nevyjasněných, přináší širší thema této nové práce tím větší bohatství úkolů. A nejsympatičtější stránkou autorovou je právě houževnatost, s jakou se vrhá do tohoto chaosu otázek předběžných a incidenčních, hledě je řešiti od základu a odhaluje slabiny názorů dosavadních, tradovaných mnohdy již řadou pracovníků.

Novou svou práci rozdělil autor na tři části. V první, označené jako úvod, vymezuje hlavní pojmy, zejména pojem mezinárodních styků a pojem orgánů, a konstruuje velmi originálně jednak právní uspořádání světa do počátku 17. století, jednak postavení českého státu v této světové organizaci. Klimentovou zásluhou zůstane, že první upozornil na možnosti, jaké tu skýtá rozlišení dvou subjektů mezinárodních, domněle splývajících, světové říše římské a německého království. Plně rozvinutí této myšlenky čeká ovšem ještě na autora. Škoda je, že tu Kliment nepoužil pojednání Schückingova »Die Organisation der Welt« (1908). Ne zcela vhodně vkládá Kliment v § 2 stručné vyličení »otázky orgánů zahraničních styků československých«. Dnešní úprava orgánů zahraničních styků v ČSR je podle názoru recensentova pro dané thema irrelevantní, zejména jestliže byl hlavním pojmem potřebným pro orientaci již vyhrazen § 1.

Rozdělení spisu na další dvě části, druhou a třetí, je dáno obvyklou periodisací: druhá část sahá do válek husitských, třetí část sleduje poměry od husitských válek do Bílé Hory. Po stránce věcné probíhají tyto obě části téměř paralelně.

Paragrafy 4 a 9, jimiž se druhá, resp. třetí část zahajují, nebyly, zdá se, ve své nynější podobě pro práci nezbytnými: vlastní náplň dávají jim teprve partie dálejší. V § 5 se autor zabývá otázkou, kdo je oprávněn vystupovati ve starší době jménem českého státu na venek a stanoví při té příležitosti velmi duchaplně právní význam spoluúčasti předních osobností v zemi na zahraničních dispozicích panovníkových, vrhaje světlo i na původní povahu sněmu a rady. Pokračování najdeme v § 10, v němž autor sleduje vývoj »korporační« povahy sněmu, který pomalu nabývá zahraniční kompetence vedle krále. Partie týkající se ústavní povahy rady v této době, náleží k nejlepším místům spisu. § 6 přináší na základě podrobného rozboru poznatek, že omezenou kompetenci jako subjekty styků mezinárodních měli a skutečně ji vykonávali také markrabí Moravský a knížata slezská, kdežto pro knížata opavská a pro biskupství olomoucké dokladů o takovéto kompetenci není. V § 11 rozvíjí se pak dále otázka účasti vedlejších zemí českého státu na zahraničních dispozicích celostátních, komplikovaná pozoruhodným zjevem jakési absorpce vedlejších zemí sněmem českým. V § 7 se rozebírají předpisy české ústavy omezující panovníka v případě války útočné a stanoví se zajímavě subjekty povinnosti brániti stát. Z § 13, jenž jedná o téže věci, budiž vyzdvížen postřeh, že »v ohledu vojenském jeví se český stát jako svaz zemí a obrana státu formulována jest pouze jako vzájemný závazek zemí poskytovat si pomoc«. §§ 8 a 14 se zabývají výkonnými orgány mezinárodních styků. Velmi cenné jsou tu partie o jednotlivých úřednících. Proč ale se tu autor vyhlíhá zásadnímu rozlišení pouhých posílů od zmocněnců (zástupců)? Zvláště je vsunuto do III. části ještě pojednání o mimořádných orgánech ve vztazích mírových. —

Obě dosavadní práce Klimentovy překypují bohatstvím detailů, a to detailů vždy přesně doložených a také právnicky zhodnocených. »Orgány zahraničních styků« poskytují mimo to i celou řadu velmi cenných korektur názorů dosavadních. Dr. Václav Vaněček.

Univ. profesor Dr. K. Hermann-Otavský: Všeobecný zákoník obchodní a pozdější normy obchodního práva v zemích historických. — Stran 1844. 2 svazky váz. 190. — KČ. — Sbírka Kompasů cílevědomě vedená obsahuje téměř všechny normy československého práva v praktických sbírkách, bez nichž praxe se nemůže obejít. Z nich nejnovější a jednou z nejlepších jest Hermannovo vydání práva obchodního. Ve dvou obšírných svazcích jest obsažena celá materie platná v zemích historických v nejúplnějším výběru. Prvý díl obsahuje kromě obchodního zákona zákon o obchodních pomocnících, předpisy obchodního rejstříku, předpisy o akciových společnostech, o společenstvech, předpisy o bursách, peněžních a úvěrních ústavech (o Národní bance